

Menu

- og få Stefan Zweigs *'Stjernestunder'*

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag e-bøger, invitationer til POV Talks, medlemsbrev m.m.

Turbine

25 kr./md. →

50 kr./md. →

100 kr./md. →

POV. INTERNATIONAL

NYE STEMME, SYNSPUNKTER OG JOURNALISTIK - ONLINE HVER DAG - UGEBREV HVER FREDAG

Tove Ditlevsen: En poetisk smadrekvindes breve

Publiceret 29/05/2020 i Kultur/Bøger
af Carina Wøhlk

BØGER // ANMELDELSE – Brevsamlingen *Kærlig Hilsen*, Tove er interessant af flere grunde: Den vidner om det tætte – og en anelse grænseoverskridende – samarbejde og venskab, der kan opstå imellem forfatter og redaktør. Og den er en bevægende skildring af et menneske og en digter med et sind, der på én og samme tid er fandenivoldsk og fragilt som glas.

Under læsningen af *Kærlig Hilsen, Tove*, en samling af Tove Ditlevsens breve til Mogens Knudsen, den daværende litterære direktør på forlaget Gyldendal, tikkede nyheden om den unge digter Yahya Hassans tragiske død ind.

Og tanken pressede sig på: Er det digteriske sind særligt ømfindtligt, særligt skrøbeligt, særligt blottet ind til nervetrådene?

“

At læse dem er som at høre en sprukken og
alligevel sprællevende røst fra graven; den
grav, forfatteren alt for ihærdigt gravede for sig
selv

I december 2019 udkom Tove Ditlevsens breve til forlæggeren Mogens Knudsen. At læse dem er som at høre en sprukken og alligevel sprællevende røst fra graven; den grav, forfatteren alt for ihærdigt gravede for sig selv.

Brevvekslingen imellem Tove Ditlevsen og hendes nye forlægger tog sin begyndelse, da hun i 1969 besluttede sig for at skifte forlag fra Hasselbalch til Gyldendal.

Kærlig hilsen, Tove rummer kun Tove Ditlevsens del af korrespondancen. Læseren får ikke direkte indblik i Mogens Knudsens svar, men af Tove Ditlevsens strøm af breve fremgår det, at hendes henvendelser har haft en klangbund.

De godt 50 breve, som ikke tidligere har været offentliggjort, fremstår i deres oprindelige form – med blot enkelte udeladelser og sproglige justeringer. Forordet er skrevet af den dygtige journalist og forfatter Pernille Stensgaard, som fornyligt har begået en bog om Gyldendals historie – *Selvste Gyldendal*.

I det velskrevne forord betegner Stensgaard meget rammende Ditlevsen som ”smadrekvinde” (se s. 5). Det er netop det, Ditlevsen var, og målet for hendes smadrende adfærd var hende selv.

Forfatterens tillid

Brevsamlingen afslører med al tydelighed det nære og fortrolige forhold, Tove Ditlevsen fik til sin forlægger Mogens Knudsen. Allerede tidligt i brevvekslingen glider Ditlevsen i sin afsluttende hilsen fra det venlige til det kærlige.

Hun omtaler sig selv som adopteret af Knudsen – som et af hans mange ”plejebørn” (se s. 45). Der er en Menu muligheder tilsyneladende ikke en følelse af at være gøgeunge, men af at være under hans vinge. Hendes tillid til Knudsen synes grænseløs.

Grænseløs tillid, ja, for Ditlevsen krammer ud med det hele: Kærestesorgen, kampen med skattefar, drukturene, hullerne i økonomien, den psykiske sårbarhed, de talrige indlæggelser, det overvældende ved at have en søn, der pludselig er stor nok til at gemme pornoblade under sin seng.

“

Knudsen gør alt for at holde stjernedigteren til pennen – eller rettere til tasterne på den gamle skrivemaskine, hvis altmodische typografi læseren ser eksempler på i nogle af de originalbreve, der er medtaget i samlingen. En ganske sjov detalje

På et tidspunkt funderer hun selv over sin overmeddelsomme ærlighed:

”Jeg ved godt, at dette (- ”dette” refererer både til ægteskabelige, skattemæssige og økonomiske problemer) strengt taget ikke er noget at bebyrde dig med, men på en måde er du jo alligevel interesseret i, at der kommer ro og orden i min tilværelse. Ellers er jeg ude afstand til at samle mig om det væsentlige her i livet” (se s. 14).

Udvidet arbejdsbeskrivelse

Det væsentlige her i livet for en forfatter er naturligvis den kreative skriveproces. Og Knudsen gør alt for at holde stjernedigteren til pennen – eller rettere til tasterne på den gamle skrivemaskine, hvis altmodische typografi læseren ser eksempler på i nogle af de originalbreve, der er medtaget i samlingen. En ganske sjov detalje i øvrigt

Det er redaktørens opgave at fyre op under forfatterens skrivelyst. Men Knudsen udvider arbejdsbeskrivelsen ved også at gøre det til sit job at lægge øre til forfatterens hjælpeløshed og til tider kaotiske tankestrøm.

Og ikke nok med det – han tilbyder også assistance med praktiske og pekuniære sager.

Et rodet liv

Under læsningen af brevene ser læseren Mogens Knudsen over skulderen og indvies sammen med ham i Tove Ditlevsens rodede liv. Især smugkigget ind i hendes turbulente kærlighedsliv gør indtryk:

Det 21 år lange og utroskabsramte ægteskab med chefredaktør Victor Andreasen og det efterfølgende forhold til Knud Mogensen, som Tove Ditlevsen finder via en kontaktannonce og ikke er spor forelsket i: *”Jeg kan jo ikke være alene, og nu er han der nu engang. Sød og hjælpsom er han, men sådan virkelig tale med ham, kan jeg ikke” (se s. 87).*

“

’Kærlig hilsen, Tove’ afdækker Tove Ditlevsens humor (- en ganske sort en af slagsen ind

I den sørgelige bemærkning hører læseren ekkoet af Ditlevsens ikoniske digt "De evige tre": "Der er to mænd i verden, der bestandigt krydser mig vej/ Den ene er ham, jeg elsker/ – den anden elsker mig" (Se digtsamlingen *Lille Verden* fra 1942).

Ensomheden som vilkår

Læseren mærker helt ind i hjertekulen den frysende eksistentielle ensomhed, som var Ditlevsens livsvilkår – ikke bare som ægtefælle og partner, men også som forfatter. Som hun skriver: "...jeg har ikke behov for at omgås ret mange mennesker, men i min kunstneriske usikkerhed er jeg jo meget ensom" (se s. 90).

Ensomheden forstærkes under de mange og ofte lange indlæggelser på Sct. Hans, hvor hun savner den yngste søn, udvikler et ambivalent forhold til den ledende psykiater Vanggård og føler sig anderledes end de andre patienter.

“

Hun frygter hele tiden nøgenheden og nedgørelsen. Og det er nok den frygt, der får hende til at sætte det allersidste punktum en tidlig forårsdag i 1976 ... For Ditlevsen-aficionados er *Kærlig hilsen, Tove* en nødvendig læseoplevelse

I sociale sammenhænge er Ditlevsen i det hele taget usikker på spillereglerne. Hun klovner sig igennem og benytter sig af rappe replikker i forsøget på at begå sig. Hun frygter hele tiden nøgenheden og nedgørelsen.

Og det er nok den frygt, der får hende til at sætte det allersidste punktum en tidlig forårsdag i 1976.

Et must for Tove Ditlevsen aficionados

Brevgenren er indlysende i familie med biografien. *Kærlig hilsen, Tove* afdækker Tove Ditlevsens humor (- en ganske sort en af slagsen indimellem) hudløshed, sårbarhed, slagfærdighed, selverkendelse og selvdestruktive trang.

Brevsamlingen er interessant af flere grunde:

Den vidner om det tætte – og en anelse grænseoverskridende – samarbejde og venskab, der kan opstå imellem forfatter og redaktør. Og den er en bevægende skildring af et menneske og en digter med et sind, der på én og samme tid er fandenivoldsk og fragilt som glas.

For Ditlevsen-aficionados er *Kærlig hilsen, Tove* en nødvendig læseoplevelse.

[ELSKER DU OGSÅ TOVE DITLEVSEN? LÆS MERE OM HENDE I POV HER](#)

Tove Ditlevsen: *Kærlig hilsen, Tove – Breve til en forlægger*, 113 sider, 149,95 kr, Gyldendal 2019.

Foto: Gyldendal.

Facebook kommentarer

0 Comments

Sort by Oldest

Add a comment...

Facebook Comments Plugin

Modtag POV Weekend, følg os på Facebook – eller støt vores arbejde

Modtag ugens væsentligste analyser, anmeldelser og essays i **POV Weekend** – hver fredag morgen.

Det er gratis, og du kan tilmelde dig her →

JA TAK, SEND MIG POV WEEKEND

POV er et åbent og uafhængigt dansk non-profit medie.

Har du mulighed for at støtte vores arbejde? Bliv frivilligt støttemedlem her →

25 KR./MD. →

50 KR./MD. →

100 KR./MD. →

FACEBOOK

TWITTER

GOOGLE

PINTEREST

DU KAN MÅSKE OGSÅ VÆRE INTERESSERET I FØLGENDE:

09/03/2019

I et forhold – Sort Samvittighed gør det igen (og igen)

TEATER // ANMELDELSE – Det er blevet sagt om musicals – og det kan godt være

14/12/2017

Ole Blegvad: Ekko af Tove

Tove! Tove! Tove! Sådan hedder Sort Samvittigheds forestilling om Tove Ditlevsen. Og det er faktisk sådan, jeg

CARINA WØHLK SENESTE ARTIKLER

Carina Wøhlk er uddannet som teolog fra Københavns Universitet i januar 1993. I oktober 1997 blev Carina Wøhlk ansat som sognepræst og funktionspræst ved Helligaandskirken i København. Siden september 2015 har hun fungeret som sognepræst i Frederiksværk-Vinderød sogn i Nordsjælland.

Carina Wøhlk har medvirket i flere radioprogrammer og et enkelt TV-program. Hun har bidraget til andagtsbogen "Lad Livet Leve" (Unitas Forlag) og udgivet salmesamlingerne Salmeskat og Salmeskat 2 i samarbejde med komponist Hans Ole Thers.

Desuden er hun aktiv foredragsholder og boganmelder.

Ugens overblik

POV WEEKEND samler hver fredag morgen ugens væsentligste debatindlæg, analyser, anmeldelser og essays i et skarpt ugebrev.

Det er selvfølgelig **HELT GRATIS** at modtage, og du kan uforpligtende tilmelde dig her →

Emailadresse

M E S T L Æ S T E

Hustru: Han blev reddet, men vi fik ikke et liv

